

"EDINOST"
izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **štokih, dretkah in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojino izdanje stane: za jeden mesec f. — 90, izven Avstrije f. 1.40
za tri meseca . . . . . 2.80 . . . . .
za pol leta . . . . . 5. . . . . 8. . . . .
za ves leta . . . . . 10. . . . . 16. . . . .
Na naredne brez pritožene narodnine se ne jemijo oskrbi.

Poznamo številke se dobavajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 20 avt., v Gorici po 20 avt. Bobotno večerno izdanje v Trstu 20 avt., v Gorici 4 avt.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Oglas se računa po tarifu v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsegata navadnih vrstic. Poslana osmrtnica in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbji.

Vsi dopisi naj se podljijo uredništvu: ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vržejo.

Narodnina, reklamacije in oglase sprejema upravništvo ulica Caserma 13. Odprte reklamacije so prosto poštne.

„Edinost je moč!“

O carju Aleksandru III.

Rudečica sramna nam je zalaila obraz, ko smo prejeli sinoči kratko poročilo o včerajšnji seji poslanske zbornice na Dunaju. Ko se je bil namreč predsednik, zbornice baron Chlumetsky, s primernim nagovorom pridružil sodelovanju vsega civilizovanega sveta na smrti carja Aleksandra III., planil je po koncu Poljak Levakovskij, da se svojim hri pavim glasom moti sošalno harmonijo vse izobražene Evrope.

V trenotku, ko je preminul veliki človekoljub in angel evropskega miru na prestolu ruskem, potihnil je vsakdanji hrup političkih borb in plemenito človeško duštvovanje sviadalo je po poštenih srceh; vse Evropa sdržala se je v soglasni sodbi: **bil je moč, bil je plemenit človek!**

Kako more torej drugače pravi Avstrije, nego da se sramuje včerajšnjega dogodka v naši poslanski zbornici. Po svojem včerajšnjem nastopu zaslovi Poljak Levakovskij izvestno širok svetu, a na tej slavi ga ne zavidamo, kajti kdor ne more brdati svoje strasti niti pred veličastjo smrti, ta je obojen.

Je-li pa pokojni car res zaslužil tako nebrdano jeso od strani poljskih šovinistov? Naravaost bodi povedano: ni je zaslužil!

Ker pa smo že mi razupiti kot rusofili in panslavisti in bi utegnil kdo mislit, de morda russki rubli uplivajo na našo sodbo o pokojnem carju — kolikokrat moramo čuti takška podtikanja! —, nam je tako včed in ljubo, da se moremo danes sklicevati na izvajanja oficijognega dunajskega lista „Fremdenblatt“.

Ne le na oficijelno Rusijo — pravi omenjeni list — ampak na vse russki narod, ki žaluje v patrijotički boli za preminulim vladarem, mora tolatalno in dobrodejno vplivati vse ta nalin izrazov sošalja in simpatij. Ta prikazen, imponujoč po svoji globokosti in širini, priča glasno, kakšno spoštovanja je bila poveodi oseba umrlega carja, dokazuje pa tudi, koliko vašnost pripisuje vse svet russki državi kot mogočnemu delu v koncertu evropskih držav. Pa še nekaj drugega nam odsvita iz iskrenih žalostinskih pozdravov, prihajajočih v Peterburg v tolikem številu od vladarjev, vlad in državnih zastopov! Tu nagnajo posebnim povdankom, tam zopet namigavajo le — vse ti žalostni izjavi proslavljajo prersno umrlega russkega carja kot kneza in miru. Ta zgodovinsko znamenita črta iz dobe vladarja carja Aleksandra III., da je bilo namreč pod njegovo vlasto velikdar mogoče izogniti se pretedi evropski vojni — izvaja je po vsoj Evropi soglasno priznanje in hvaljenje.

V tem soglasju in v tej prisilenosti — ako se nu osramo na osebno stran tega neizredeno žalostnega povoda — izraženo je

mogočno hrepenanje po miru, koje hrepenenje navdaja vse narode, njih voditelje in njih sastopnike. Svetovni mir, to je isto, kar nam zveni iz žalostinskoga zborna vse Evropo, in svetovni mir nam zveni iz harmoničnega akorda v manifestu, v katerem je mladi kralj Nikolaj II. nasnail nastop svoje vlade.

Svetovna sila ruska bila je pod vladanjem Aleksandra III. podpora in zaščitnica evropskega miru. Valio temu je pokojni car širil svojo državo. To stran njegovih vladarskih uslug treba poštovati tem bolj, ker je vsporedno se smrjo one velike kulturne naloge, koje je menda določil duh zgodovine veliki severni državi, rasprostirajoči se po dveh delih sveta. Orjaška Rusija, ki se dotika na zapadu sreca Evrope — Avstrije in Nemčije —, sez na vstopu do osrednje Azije. Tu je Rusija živelj, ki prejema kulturo v mnogih pogledih, tam je zopet širitelj kulture v svetovno zgodovinske vašnosti. Russki vojak, kojem sledi graditelj cest, železnični inženjer, trgovec in poljedelec, širi omiku, pravnost in blagoslov stalnega dela v onih pokrajinah, kjer so se nekdaj podili Nomadi in kjer je ukasoval despotizem, v omikih z ostal za stoletja in nasproten napredku človeštva. To velikansko delo spojenja notranje Azije z evropsko omiko povsprečeval je car Aleksander mogočno v kratki dobi svojega vladanja.

Nadaljujči svoj članek opisuje omenjeni list, kako je car Aleksander po dolgih bojih ukrotil razna divja plemena aziatska, in kako je na bojišču samem gradil — šoljnice. Toda car Aleksander se ni zadovoljil samimi uspehi na bojišču, ampak znane so vseobčnejšega velikanskega pridobitve mirnim potom. Bodoči zgodovinopisec bodo moral proslavljati kot največje delo Aleksandra III. — zgradbo sibirsko železnico, koja sedaj danes že do starega bajnega mosta Samarkanda. In tako ni bil Aleksander III. samo knez miru, kojega proslavlja in za kajim žaluje danes vse Evropo, ampak tudi širitelj svoje države in na obe te strani je služil kulturi in svoje dobe: na zapadu jo je obvaroval po svoji ljubnosti do miru pogubnih protresov, katerim bi bila izpostavljena po strašni svetovni vojaki, na vstopu pa je služil kulturi s tem, da je nadaljeval veliko delo priklapljenja novih pokrajin osrednje Azije mejam svoje države.

Tako sodijo o pokojnem Aleksandru III. ne samo pristranski rusofili, ampak vse pošteni in razsodni ljudje. Iz članka „Fremdenblatt“ sodijo lahko gospoda Levakovskij in somišljeniki o utisu, kojega je moral napraviti v najvišjih krogih najnovejši pojav poljskega šovinisma, in to v trenotku, ko med izobraženimi in četečimi ljudimi navadno potihnjevajo človeške strasti, ko koprni duša človeška pred veličastjo smrti.

„Čujte, komšija, prijatelj nam je prinesel samih žalostnih sporodil,“ toči Slavo.

„Prokleto žalostnih — začel je Bradorus v sveti jesi zopet svoje molitvice. — Le poslagoma se je razvil pogovor. Retkev je čakala in fižol je čakal, črni kruh je bil narezan, a drug družega vender ni posill: prijatelj vzemi! dokler ni bil dognan sklep: Rudolf, pojdi jutri v Ljubljano, pa naravnost k predsedniku pojdi; dekreta na zabi doma, pa tudi drugih listov ne zabi; angelu varhu se izroči in če je le mogoče, priporoči se kamku zaščitniku tudi tukaj na zemlji — ne bo škodilo — in v božjem imenu naj te odnesе jutri poštni vlak k predsedništvu deželne vlade.“

Takšen je bil sklep. Treba ga je bilo samo že nekoliko zlati in ničesar več mu ni nedostajalo do pravoveljavnosti kot izvršitev. Tudi retkev in fižol sta jela potem romati v namenjene jim prostore. Rudolfu je dobro-

močno hrepenje po miru, koje hrepenenje navdaja vse narode, njih voditelje in njih sastopnike. Svetovni mir, to je isto, kar nam zveni iz žalostinskoga zborna vse Evropo, in svetovni mir nam zveni iz harmoničnega akorda v manifestu, v katerem je mladi kralj Nikolaj II. nasnail nastop svoje vlade.

Ko pretaka solce nač premili in dobri vladar, tedaj pač bi morala potihniti tudi poljska strast.

Političke vesti.

Državni zbor. (Poslanska zbornica.) Včeraj je bila zopet soja. Po vugledu drugih zastopstev v Evropi, dvignil se je predsednik baron Chlumetsky, de tudi v imenu naše zbornice izredno sošalje. Izjavil se je nastopno: „Visoka zbornica! Evropa žaluje na smrt Njegovega Veličanstva, carja russkega, Aleksandra III. (Poslanci so vstali raz sedeža). Popolno fizično močjo in posvetno oblastjo še nedavno vodečega usodo svoje neismerne države ter sodoločujučega tok svetovni zgodovini, pobrala je carja neisprosna smrt, ne prisanačajoča nikomur, potem ko se ga je lotila zavratna bolezni in jo junškim pogumom prenasel svoje trpljenje.

Ta tragički, globoko pretrcesujoči dogodek spreminja vse svet najtopljejšim sošutjem, in že splošno človeško duštvovanje vzbuja v prsih slehornega iskreno sošutje. Za pokojnikom "pa žalujemo tudi kot zvestim in vernim prijateljem našega preljubega cesarja in prespoštovalnih članov visoke cesarske hiše; oni občutijo bolestno to izgubo, a národi avstrijski in vse delimo z njimi to žalost, ki je sadela njih cesarja in njih cesarsko hišo. Nikdar pa ne pozabimo tudi v Avstriji, da je bil pokojni car veren zaščitnik evropskega miru, za katerega se je potegoval vse svoje stvlenje in s vso silo mogočne svoje občine. Evropa mu je hvalečna na tem, in po vsej pravici je njega naslednik to preljal svojemu narodu. Tudi mi častimo spomin pokojnika, v kojem je bil posebljen mir, in pripoznavamo radostno kot njega najlepše volilo, da je ostavil svojemu narodu in s tem tudi vsem civilizovanim ljudstvom — blagoslov miru.“

Vi ste že pritrdirili tem mojim besedam s tem, da ste se dvignili raz sedežo in ste tako sklenili, da se ta sošalna izjava poslanske zbornice zabeleži v večni spomin v uradni zapisnik.

In proti tej izjavi je protestoval Poljak Levakovskij, kakor smo že poročali med najnovjimi vestmi v današnjem sjutranjem izdanju.

Ta dokaz poljske nestrpnosti je napravil vseobčno senzacijo v zbornici, med slovenskimi,

hrvatskimi in češkimi poslanci pa opravičeno razburjenje. Čuti je bilo vsklikov: Barbari, divjaki, škandal itd. Kakor čitamo v današnjih listih, pozval je junak Levakovskij posl. Vašatega na dvoboje radi jednega teh vsklikov, — Poljski klub prišel je seveda v veliko zadrgo, kajti gospoda slutijo, da se po srditosti Levakovskega niso posebno pričupili nausgor. Zato se je klub hitro sešel v posebno sejo, v kateri je izjavil predsednik, da je posl. Levakovskij dal duško svojemu čutstvovanju, ne da bi ga bil klub pooblastil v to, da je postopal nasprotno pravilom kluba, ko se je oglašil za besedo v zbornici ter, da je takši kril solidarnost v klubu.

S to izjavo je najbrže stvar poravnana v zbornici, toda neprijetnega utisa, kojega je napravil nastop poslance Levakovskega na vso javnost, ne bodo mogode tako hitro izbrisati. Kajti vse svet si more misliti sedaj, da poljski šovinism ne pozna ni pjetete za mrtvimi, ni osirov na najmetnejše činitelje v državi.

Različne vesti.

Imenovanje. Minister pravosodja imenoval je sodn. pristava pri okrožnem sodišču v Gorici, Alojzija Dell' Aro svetovalskim tajnikom pri istom sodišču.

Odlikovanje. Nj. Veličanstvo cesar podobil je voditelju okrajnega glavarstva v Gorici, namestniškemu svetovalcu Alojziju vitesu Bonisiju dotočno stvo komornika.

Visok gost v Trstu. Včeraj popoldne pripeljal se je v Trst na svoji jahti „Christa“ Nj. c. kr. Visokost nadvojvoda Karol Štefan. Nadvojvodi sta se poklonila c. k. namestniku vitez Rinaldini in pa poveljniku poljskega okraja, baron Cassini.

Odbor političnega društva „Edinost“ bodo imel prihodno nedeljo ob 1/10. uri pred poludne svojo sejo v prostorih „Del. podp. društva“. Gg. odborniki in njih namestniki so naprošeni, udeležiti se te sejo v polnem številu.

Dvoježični napis na sodišču v Piranu. V današnjem sjutranjem izdanju javili smo med najnovjimi vestmi, da so včeraj obešili v Piranu novo dvoježično tablo na sodišču, izpolnivo takó narodbo v. c. kr. ministerstva pravosodja. Službeno poročilo o tem dogodku se glasi: „Dvoježični uradni napis so razobesili danes zjutraj (5.), ne da bi se bili pojavili noredi. Na trgu, na katerem je okrajno sodišče in deloma tudi v bližnjih ulicah zaprli so ljudje prodajalnico in okna svojih stanovanj v znamenje žalosti, ker se je razobesil dvoježični napis. V ostalem je vse mirno.“

Naš Piranski poročevalci nam javlja včerajšnjega dnú o tem dogodku:

Danes (5.) na vse zgodaj nastopili sti obe tukajšnje vojaški četi pod poveljstvom

avoje mesto, družba mu je čestitala, on pa je mirno povzil še zadnji košček Nanosičeve klobase, ki mu je bila verna spremiščevalka do predsedništva in domov.

Pozno zvečer stopi v sobo Bradorus. Službeno opravila so ga zadržavala. Po prvem posdravu je Rudolfu zastavil prašanje:

„Kako je bilo pri Andreju?“

„I, tako, tako! Saj vidiš!“ rekli pokaže na družbo in na mizo.

„Pri predsedništvu si dobro opravil, to vidim.“

„Da, brate, dobro.“

„Dobil si zopet službo, kaj ne?“

„Lahko si celo preberem, če mi ni po volji.“

Zazvenele so čaše, zadonela je slovenska pesem, smagala je pravica.

„Dajte prih.“

PODLISTEK.

Trije listi.

(Na grob † Rud. Dolencu, položil Dobravec.)

„Ali jeste vi tako?“

Vsi so prikimali in Bradorus je še dovolil: „S fižolom!“

„Že od poldne je kuhan. Le za mano, fantje!“

Bradorus si je zasukaval brke ispod nosa veselce se menda tečne malice. Rudolf se je šulil bolj ob strani, ker se je bal začeti na pravem koncu, dasi je bil on sam prav na koncu. Odstavljen? Dá, to je jasno pričal v žepu dekret. Pa zakaj? — Ugljibali so ljudje o tem in onem: o blagosloviljenju zastave, o osebnem sovraštvu in slednjem — kdo bi se čudil — o katalajočem se rublju in o rusofilatu, a dokazov ni bilo. Kdo bi jih tudi sedaj več iskal in čemu, ko dokret spričuje več ko vse dokazi.

podpolkovnika barona Schmidburga na trgu Tartini. Jedna četa so je razvrtila pred poslopjem sodišča, druga pred občinsko zgradbo. Okolo 8. ure dospel je parnik pomorske vlade, "Audax", v način pristanišča, s parnikom je dospel poverjenik c. k. namestništva, ki je dovedel s seboj tudi kovača. Poverjenik, kojega so spremiljali orožniki, se je prijavil pri komisarju, g. okr. glavarju Schaffenhauerju. Takoj za tem je pribil novo tablo kovač, prišedški in Trstu. Po končanem delu sta se namestniški odpostane in kovač vrčala na parnik "Audax", ki se je takoj vrnil v Trst. Vojaki so odstopili, le pred novim napisom ostala je dvojna straža. Ljudje so demonstrativno zapirali prodajalnice in okna svojih stanovanj ter razobesali črne zastave. Politički komisar g. Schaffenhauer je poklical župana drža. Fragiacoma k sebi; ne znam sicer, kaj mu je reklo, toda mislim si, da mu je dal nalog, da naj prepreči demonstracije, kajti župan je dal javno razglasiti, da naj ljudstvo odstrani črne zastave, kajti kdor tega ne stori, da bode kaznovan. Polagoma isginile so črne zastave. Ob 8 uri zvečer bilo je mesto kakor izumrlo.

Izgredji v Balah. Iz Pulja nam pišejo: Na vseh vernih duš dan ob 9. uri zvečer napadla je tolpa razgrajalcev v Balah tamčenju orožniškega postaja, razbila okna s težkimi kameni, potrgala dvojezične napise na istem poslopu in razbila dvoje dvojezičnih tablic ob vhodu v vas. Nekdo je celo streljal na orožnike, ki so razgnali tolpo. Iz Vodnjana in Sanvincenta prišla je pozneje orožniška pomoc, tudi preiskovalni sodnik je prišel in Rovinja v Bale. Sodnijska preiskava morda dokaže, kdo je provzročil izgredje.

Rovinj se zopet giblje. Današnji "Il Piccolo" javlja iz Rovinja, da so tam zaprli trgovine, gostilne in kavarne v znamenju "sočutja", ker je Piran vendar dobil dvojezični napis na sodišču. Meštni svet da se jo postal v "nujno" sejo in sklenil, da odpolje v Piran izjava sočutja prebivalstvu Rovinjskega. — Kaj pa poreče gospoda v Rovinju, ako se tudi v tamčenjem sodnem okraju, v katerem biva poleg Lahov tudi lepo število Slovanov, izvede jednakopravnost v prilog Slovanov?

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda v Trstu darovala s Pirano žaluječa družina 1. gld., istej se pridružil I. Delavec s 25 in Č. B. s 10 nd. — Pri krogljah darovali stavo: Bernard Godina-Ban, Benedikt Ban, Alojz Ban in I. T. vsak 20 st., gosp. Tuno priložil 20 st. — V Riemannih nabraji pevci 8 kron.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Gresti nabraja je gospa Iv. Mikelič v veseli družbi, slaveči sv. Justa v "Društveni krčmi" v Rojanu, sveto 10 krov 50 stot.

Za Sv. Ivansko podružnico družbe sv. Cirila in Metoda, da ista postane pokroviteljica, darovalo je in to pri igri na krogli 8 fentalinov vsak po 20 stot.

Otvoritvena slavnost nova telovadnice "Trškega Sokola", ki se bodo vrnila v nedeljo dne 11. t. m., utegne postati sijajna. Za danes javljamo samo, da bodo pri slavnosti sodelovala slavna vojaška godba c. in kr. polsko prince Hohenlohe Schillingfürst at. 87. Razun godbe bodo obsegal vspored tudi več pevskih točk, katere bodo izvajal novi mešani pevski abor "Trškega Sokola". Da bodo slavnost tem sijajnejša, nastopijo na odrnu naši najboljši dramatiki in to v igroku povsem novem za Trst, kojega je priredil za ta večer naš g. Borovčakov. Slavnost zaključi ples, pri kujem bodo svirala vojaška godba. Program priobčimo v kratkem.

Tretji shod kmetijske in vrtinarske družbe vrnil se je minolo nedeljo v Rojanu v prostorih posojilnega in konsumnega društva. Shod je počastil več družbinih odbornikov in deželnih poslanci gg. Gorup, Dolenc in Vatovec; č. g. župnik Thaler, kaplan Guštin, dr. Pertot, prof Mandić. Udeležba od strani rojanskih kmetov bila je preseganja, dočim je manjkalo zastopnikov iz drugih krajev četrtega volilnega okraja. Shodu je predsedoval g. J. Gorup, vendar je zastopal pol. višjikomisar Bacher. Preidki k točkam dnevnega reda poročal je tajnik g. Germek o dosedanjem vsočnem delovanju kmetijske družbe, ki je priredila že tri shode, na kajih je dosegla nekoliko vidnih uspehov. Tako se je nadeljni, da se v sv. Križu skoro zaenjuje vinarska zadružna; drugod je pa pospeševala ljudska vzgoja ter gledala obuditi ljubezen

do kmetijskega stanu. Obrnila se je tudi na vladu s prošnjo, da njenim udom brezplačno dovoljuje amerikanskih trt; da svojim udom podeli nekoliko trajnega poduka, naročila je zadostno število lista "Kmetovalec", katerega udaje vzbujajočnost. Iz skromnih početkov pridebil si je dosedaj družba že 140 udov ter je upati, da bodo zmirom bolj rasil njih število.

Kot druga točka bilo je predavanje g. Justa Piščanca o umnem gospodarstvu. V daljšem govoru nam je predavatelj pred vsem predložil pojem o umnem gospodarstvu, o gospodarskem premošenju — stalnim in nestalnem ali upravnim; da nam je navodila, kako mora vsak gospodar vedeti ceniti po pravi vrednosti svoje premošenje, s čemer se priudi umnemu gospodarstvu. Pojasnil nam je nekoliko obstojede davke, katere sicer pladljemo, zato, ker smo prisiljeni jih plačevati, a dobro in koristno bi bilo, da jih tudi posnavamo ter vemo, ako se nam isti tudi prav odmorjajo. Vrednost semljic pada upravljedek nekaterih davkov in občinskih dokladov in tržaška okolica posebno trpi na tem; kot primer je postavljal znano klavzulo o vinu, vendar katero se manjša cena vinogradom po Dalmaciji in Istri, in občinske doklade tržaškega mesta, vendar katerih pada vrednost okoličnih semljic. Mlekarstvo je premalo razširjeno ter bi se morale ustavoviti v okolicu mlekarške zadruge, ter odvzeti ta gotov zaslužek Furlanom. Trdna ne preti ugonobiti okoličanske vinograde, vendar česar bi moral umni kmetje to naprej skrbeti za pomoček ter si ustavoviti zadružno na rejo ameriških ključev ali glav. Umetna bi bila v okolicu tudi reja kokoši in prašičev ter bi govoril včas današnega nego pranje gospodskih cap. Koncem priporoča, da si vsak gospodar predi lastno knjigovodstvo, katero ga bodo varovalo pred zapravljanjem ter navajalo k varovanju ter šeli, da bi njega besede padle na rodovitna tia. Predavanje se je sprejelo z odobravanjem.

G. Ivan Marija Bole, govoril je navdušeno o kmetijskem stanu ter o potrebi poduka za istega; kmetu okolišanu ponuja se sedaj prilika pri kmetijski družbi, sa koto vnosna govornik poslušalca ter jim priporoča, da pristopijo k istej, občalujoč zajedno, da je obisk shoda premaločtevilen.

G. tajnik predla na to resolucijo gosp. Balandu glede dobave soli za živino, katera se sprejme enoglasno.

Pri posameznih predlogih občaloval je dr. Pertot malomarnost naših okolišanov za občekoristno ustanovo, kakorana je naša družba; kriva tej nebriznosti je morda zapanost našega ljudstva, katero ne hrepeni po napredku. Ako ne napredujemo, moramo iti pod slo. Priporoča večje zanimanje in večje udeležbo, kar bodo le dotičnikom v korist. Po končanem zborovanju poslušalo se je število društvenih udov sa 14 članov. Koncem mi je omenjati čedno opravljene dvorane. Razšli smo se s prepričanjem, da poslagoma, a vendar še za časa sposnava okolišan svoj položaj ter ga bodo odsihdov vedel stvariti in uvaževati. K temu pa najbolj priporomore nova kmetijska družba. — bb—

Le pri nas mogobe! Zima nam sicer trka na vrata, vendar pa smo imeli poslednje dni in imamo še po Primorskem dokaj toplo temperaturo. Unele so se strasti ob misli na dvojezične napise, imeli smo ingrede in najlepše demonstracije, protesti nam kar števajo po araku in avita cultura bije plat zvona. To je bilo vroče v Kopru in v Rovinju, v Piranu in v Tržiču. Finis coronat opus — misili so si slednjič tudi tam dol in malih Balah in priredili so tudi svojo demonstracijo. Tu tako so pokazali razburjenim in neodrešenim bratom: Anch'io sono pittore!

Ob vsej grozni neštevi, ki je pretila aviti culturi v obliku dvojezičnih napisov, pili so in peli, kričali in napivali, pri čemer so glasbe svoki vnesali patriotska srca. — Ne vemo sicer, ali je bilo to žalostna veseloigriga, ali pa je bila vesela žaloigriga, to pa vemo, da je bila na vsak način — velika komedija, v kateri so nastopali poslanci in župani, kanoniki in odvetniki, liberalci in klerikalci, šibki gospodje in širokopledo — fakini. Vse je bilo in tekmovalo v svetem ognju svetega navdušenja za "sveto in patriotsko stvar" — , la nostra buona causa". Samo tam dol in Furlaniji — avstrijski namreč — leži mesteca, ki je ostalo toli apatično, da se ni moglo ujunačiti niti do poštenega protesta proti —

vladiniim naredbam, da niti se govorimo o kaki demonstraciji, kakor so predpisane v temeljnih določilih avite culture. Kormin je to neštevno mesto, ki se pozna svojih dolnosti. Kazen neveda ni mogla izostati, prekletstvo so nispala na italijanska glasila na mesto in njega župana. Odkrito bodi povedano: mi jim tega ne štejemo v slo, tem nadričanikarjem; ščuvanje je pravo rokodelstvo nad radikalni gospodi, in temu rokodelstvu se goroto ne izaneverijo nikdar.

Radikalcem ne zamerimo, ako hočejo imeti rasburjenja za vsako ceno, ali da "konservativna glasila" ispodkopujejo tla onim, ki se niso hoteli upriči vladnim naredbam in ki so ostali mirni, vidě, da se jim ne zgodi nikaka krivica, to pa je še nekaj, kar ni mogoče razumeti tako lahko — kaj tacega je sarec le pri nas mogode!

Kormin je ostal miren v vsem tem hrupu; in človek bi sodil, da si je župan s tem pridobil priznanje vseh mireih in trossih ljudij. Figo! Nad slavnimi, smerni in lojalni "Mattino" hujška sedaj občinarje, da naj si izberejo družega župana, aka sedanjem ne more vrati — svoje dolinosti!

Kako neprevidni smo vendar! Kmalu bi bili sopot stavili tisto staro vprašanje: Kako dolgo še bodo "il Mattino" — — — ? Ne, ne, čemu bi povpraševali, ko vemo, da ne dobimo odgovora, ali to rečeme glaso in jaeno, da tako boste listi so le pri nas mogode!

Popravek. Velečastiti gospod Ivan Grubija, tujnik v Sv. Križu, nam je dospolal nastopni popravek:

a) Ni res, da je v "Legini" šoli v Sv. Križu 18 Slovencev, ampak samo 13, a med temi 13 sta samo 2, katera ne razumeta in ne govorita laški.

b) Tudi teh dveh poslednjih ne zanesljive župnik pri kričanskem nauku, ampak jih pouduje v materinem jesiku.

To bodo v odgovor na zadnji dopis iz Sv. Križa, priobden v "Edinosti", samo to bi že priporočal dotičnemu dopisniku, da se po prej dobro prepriča o stvari, predno piše.

Občni zbor posavskoga društva "Zarja" v Rojanu bodo v nedeljo dne 11. t. m., ker se občnega zabora dne 28. m. m. ni vdelešilo zadostno število članov.

Delovanje zdravniške postaje. Tekom meseca oktobra t. l. iskalo je tržaško občinstvo pomoci pri zdravniški postaji v 817 slučajih in sicer v 581 slučajih na postaji sami, v 236 slučajih pa so morali zdravniški iti izven postaje. Največ opravila imela je v tem mesecu zdravniška postaja dne 29. oktobra (40 slučajev) in najmanj dne 20. (16 slučajev).

Poročilo o občnem zboru "Bratovščine sv. Cirila in Metoda". (Dalje in koniec).

3. Na to je sledila volitev predsednika in odbornikov. Predsednikom je bil izvoljen enoglasno pred. g. Jožef Križman.

V odboru so voljeni p. n. gg. Buno Jakob, Kolman Matija, Koruša Ivan, Macarol Ivan, Mandić Matko, Pretnar Miroslav, Šeražin Luka, Švagelj Andrej. — Na to je izročil podpredsednik upravo novo izvoljenemu odboru. Novi predsednik, zahvalivši zbor za na izvolitvi in g. podpredsednika na njegovem trudu v predbratovščine po odhodu bivšega predsednika, tolmačil v daljšem govoru dvojni namen bratovščine, ki je izrazen v §. 2. pravil in v molitvi; omenja delovanje sv. bratov Cirila in Metoda za katoliško vero, raskol in poskuse, da bi se soperi zedinili zahtodna in vzhodna Cerkev, zlasti željo sedaj vladajočega sv. Očeta papeža Leonida XIII., navedivši in njegovega apostolskega pisma s dne 20. junija t. l. besede, ki se tičejo Slovanov. K sklepovu priporoča udom, naj pospešujejo, vsak po svoji moći, namen bratovščine, kateri tudi Bog dodeli svoj sv. blagoslov. Temu nagovoru se je viharno odobravalo in ploskalo.

4. Posamezni predlogi: Č. g. M. Mandić predla, naj zbor izroči zahvalo odstopivim odbornikom, posebno bivšemu predsedniku in tajniku, katerima naj to naznani novi odbor pismeno. Predlog se je vprejel enoglasno in navdušeno. — G. L. Šeražin predla, naj si bratovščina nabavi zastavo in naj se v ta namen pobirajo prostovoljni doneski. To se je sprejelo burinim odobravanjem. G. I. Macarol prosi podpore pevcev pri starem sv. Antonu; č. g. M. Mandić pa spopoljuje prošnjo s predlogom, da se naloži odboru, naj podpira sploh slovenske cerkvene pevce, čemur zbor pritrdi. — G. M. Hrovatin izraža željo, naj bi se tudi č. du-

hodčina zanimala na bratovščino in jo podpirala, česar se je gotovo nadojeti, ker je to cerkvena naprava. — Na vprašanje g. Hrovatina razjasnjuje začasnji g. tajnik, da se berete vsak mesec dve sv. mači za vse žive in umrle ude; na vsakega umrlega uda pa se daruje ena sv. mača.

Potem zaključi predsednik zborovanje z družino molitve.

Po občnem zboru se je odbor uredil: Izvoljeni so bili p. n. gg. Matko Mandić, urednik podpredsednikom; Miroslav Pretnar, učitelj, tajnikom; Ivan Koruša, duhovni pomočnik na denarnišarja.

Predsedništvo bratovščine sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu

v Trstu, dne 2. novembra 1894.

Ogenj. Minolo nad okolo polnodi pojavit se je ogenj v prodajalnici jestiv g. Virginelle v ulici S. Antonio (na voglu ulice del Campanille, št. 13). Gorelo je v skladisču sadej prodajalnic, kjer je stalo par zabojev žganja. Pribitevi gasilci so se trudili skoraj jedno uro, predno so zadušili ogenj. Škoda je okolo 2000 gld., toda blago je bilo zavarovano pri družbi "Riunione Adriatica".

Policijko. 87letni kmetovalec Andrej Sancin, stanujod v Škedaju št. 241 je prišel na zdravniško postajo iskat pomoči, ker ga je nekdo v protepu s kamenjem močno ranil na glavi. Ranjenega odpeljali so v bolnišnico, ranilca pa išče policija. — Dninar Josip Miklavec, stanujod v okraju Sv. Mar. Magd. Gorja, ranjil je predstavnem v svojem stanovanju in napravil lastniku hiše škodo nekoli nad jeden gld. Včeraj so ga zaradi tega odpeljali v zapor. Zaradi par ranbitih šip bodo se torej vročekrvene pohladil tam, kamor ne bi bil prišel, da ga ni bila zavedla njegova jeza. Skušanja človeka izuči. — 34letni tečak Josip J. iz Kanala je minolo noč v družbi 30letnega tečaka Josipa B. razgrajal po mestu. Oba so odvedli stražarji v zapor, da prebasita tam preobito površito vino.

Najnovejše vesti.

Dunaj 6. Deputacija slovenskih poslancev je bilo zagotovil danes minister za pravosodje, da se naredba glede dvojezičnih napisov izvede po lagom a povo si.

Gorica 6. Pravljena stvar je zmaga: ministerstvo je odiblo rekura mestne občine proti odredbi deželnega župeljega sveta, da mora mesto zasnovati slovensko ljudsko šolo.

Dunaj 6. (Poslanska zbornina.) Minister za notranje stvari je odgovoril na interpelacijo posl. Richtera in tovarisov o izvrševanju živinsodržavne prakse in o obveznem zavarovanju živine. Minister izjavlja, da vlaža predloži v kratkem zakonsk načrt o izvrševanju živinsodržavne prakse. Kar se dočaka obveznega zavarovanja živine treba temeljitega proučevanja in sporazumljivosti med obema državnima polovinoma. Preidki na dnevni red govoril je poslanec Fanderlik za načrt kasenskega zakona, na kar so zaključili splošno razpravo. Generalnima govornikoma so izvolili: Pačaka proti, Pininskemu za.

Krakovo 6. "Czas" javlja: Deputacija 30 zastopnikov plemev in meščanstva načrila je generalnega guvernerja Gurka, da izreče carju in carski obitelji sožalje na smrť carja Aleksandra III., da ga zagotovi o njih podaniki udanosti ter mu pové, da prosijo Boga, da bi carju dodelil mod v izvrševanju svoje naloge za osrečenje vab podanikov.

London 6. "Daily News" javlja, da je Kitajka sklenila prositi Evropo za posredovanje.

London 5. "Bureau Reuter" javlja: Kitajka vojska, ki jo ostavila Kiu-Sing-Čen, zasedla je prehod čez gorovje na cesti proti Pekingu ter je dobila nalog, da brani cesto pri vseh okoliščinah. Japonska kolona se pomerila proti Severju, da napade Kitajce na hrbotom. (Iz te vesti je jasno razvidno, da so bili Kitajci tudi poslednje dni pošteno teponi. Ur.)

Trgovinske brzjavke. Budimpešta. Pionica za spomlad 6.76—8.77. Korusa za november 6.85 do 6.40. Oros za spomlad 6.05—6.04. Rózsa 5.27—5.39.